

علم ستا داسې ساتنه کوي

لکه مور چې د خپل ماشوم ساتنه کوي

د لسم ټولګي لپاره د جغرافيه سوالونه او ځوابونه

Ketabton.com

جغرافیه سوالونه او جوابونه

نقشه

سوال: نقشه تعریف کری؟

خواب: د خمکي د کورې [غونډارې] د ټول مخ یا د هغی دیوی برخې انځورولو ته نقشه وایي.

سوال: د جغرافیه ټاکلي کمیتونه څو دی او دنقشې پرمخ څه شی بنی؟

خواب: د جغرافیه ټاکلي کمیتونه دوه دي. او طول لبلد او عرض البلد موقیغت بنی.

سوال: کانتور کرښه په نقشه کې څه بنی؟

خواب: دغه کرښې په نقشه کې دیوی سېمي لوروالی بنی اوله ورته لوروسیموڅخه تیریري.

سوال: کومې کرښې د خمکي جوړښت د لوروالی له پلوه څرگندوي؟

خواب: د کانتور کرښې دي.

سوال: د نقشې مقیاس تعریف کری؟

خواب: د نقشې د فاصلې د تناسب د خمکي پر فاصلې ته د نقشې مقیاس وایي.

سوال: د نقشې مقیاس فرمول والیکې؟

خواب: فرمول یې عبارت دی له مقیاس = $\frac{\text{د نقشې فاصله}}{\text{دخمکي فاصله}}$ او یا $\frac{1}{5000}$

سیاسی نقشې

سوال: سیاسی نقشې کومو نقشو ته وایي؟

خواب: هغه نقشې دي چې د هېوادونو سیاسی ویش د هغو له سرڅدی پولو پلازمینو سره یو ځای ښکاره کوي.

سوال: په سیاسی نقشو کې څه شي ښودل کیري؟

خواب: په سیاسی نقشو کې اداري ویش ښارونه او ښاروالي سیمه یز حکمتونه ولایتونه نفوس او مساحت او د هېواد پرځوالی.

سوال: په کوم ډول نقشو کې د هېوادونو پولې او سرحدات په نښه کېږي؟

ځواب: په سياسي نقشو کې د هېوادونو پولې او سرحدات په نښه کېږي .

اقتصادي نقشې

سوال: اقتصادي نقشې تعريف كړئ؟

ځواب: اقتصادي نقشې هغه نقشو ته وويل كېږي چې د نړۍ يا د يو هېواد ټول اقتصادي مسایل طبعي ذيرمي صادرات او واردات او کرنيز او داسې نور پکې بنودل کېږي .

مواصلاتي نقشې

سوال: په مواصلاتي نقشه کې څه شی بنودل کېږي؟

ځواب: په مواصلاتي نقشه کې پاچه سرکونه داوسپني پټلې د بيروچلولو کرښې او بندرونه بنودل کېږي .

سوال: هوايي کرښې هوايي دهليزونه او د الوتلو کرښې په ملي او نړيواله کچه په کومو نقشو کې راځي ؟

ځواب: په کواصلاتي نقشو کې .

سوال: فضايي حمل او نقل څه توپير لري ؟

ځواب: فضايي په لږ وخت په ډيره بيه او ځمکنی په ډير وخت په کمه بيا تمامېږي .

سوال: په اقتصادي نقشو کې کومې موضع گانې رارول کېږي؟

ځواب: طبيعي سرچینې دځمکی لاندی او دځمکی پر مخ .

سوال: کرنيز پيداوار په کومو نقشو کې راځي؟

ځواب: په اقتصادي نقشو کې راځي .

سوال: مقياس په څو بنو بنودل کېږي؟

ځواب: مقياس په دری بنو بنودل کېږي .

سوال: دنقشی يو سناتی متر له دځمکی څو سناتی مترو سره برابر دی؟

ځواب: د [۱۰۰۰۰] سناتی مترو سره برابر دی .

سوال: کسري مقياس تعريف كړئ؟

ځواب: کسري مقياس هغه مقياسونه چې په کسري بڼه بنودل کېږي د کسري مقياس په نامه ياديږي .

په نقشه کې د رنگ کارول

سوال: په نقشو کې شین او ابی رنگونه څه مفهوم لري؟

ځواب: شین دکرونډو او ځنگلونولپاره او شنو جلگولپاره استعمال کيږي. او ابی رنگ دسمندرونو او ولاړو ابو او حلیجونو سیندونو لپاره کارول کيږي.

سوال: دابو [۱۰-۱۰۰] مترو پوری اندازه په کوم رنگ بنودل کيږي؟

ځواب: دابو [۱۰-۱۰۰] مترو پوری اندازه په تت ابی رنگ سره بنودل کيږي.

سوال: د ابو د [۷۰۰۰-۱۰۰۰۰] مترو پوری اندازه په کوم رنگ بنودل کيږي؟

ځواب: د ابو د [۷۰۰۰-۱۰۰۰۰] مترو پوری اندازه په ډیر تیز ابی رنگ سره بنودل کيږي.

سوال: دغرونولوروالی او لمنی په کومورنگ سره بنودل کيږي؟

ځواب: د غرونو لوروالی په ځیگري رنگ بنودل کيږي او لمنی یې په تت ځیگري رنگ سره بنودل کيږي.

سوال: غرنیولوروڅوک کنځلونه په کوم رنگ بنودل کيږي؟

ځواب: : غرنیولوروڅوک کنځلونه په سپین رنگ سره بنودل کيږي.

سوال: شمال په څو ډوله دی نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: په دری ډوله دی . اول: حقیقی دویم: مقناطیسی دریم: د مرکاتور دنقشو.

سوال: د کوم شمال خط زیاتره د طول البلد سره موازی وي؟ ځواب: مرکاتور د نقشو شمال.

سوال: مقناطیسی شمال چیرته موقیغت لري؟

ځواب: د کاناډا هدسن په شمالي خلیج کې .

د نقشې انځورول

سوال: جغرفیه یې نقشې دهنډسی میغانو له مخی په څو ډوله دی دری ډوله یې ولیکئ؟

ځواب: په اووه ډوله دی : خو موږ یې په دری ډوله تشریح کوو. اول: مخروطی ارتسام دویم: مولوایدن ارتسام دریم:

سینو سایدل ارتسام .

د مصنوعي سپورمکيو څخه کار اخیستل

سوال: د سپورمۍ مخ له څه شې څخه جوړ شوی دی؟

ځواب: د سپورمۍ مخ د خاورو کوچنیو زروڅخه جوړ شوی دی.

سوال: دلومړي ځل لپاره د سپورمۍ پر مخ څوک کوز شو نوم یې ولیکئ؟

ځواب: دلومړي ځل لپاره د سپورمۍ پر مخ [ارام سترانگ] کوز شو.

سوال: د سپورمۍ دمخ تودوخه په شپه او ورځ کې څومره ده؟

ځواب: : د سپورمۍ دمخ تودوخه په شپه کې [۱۱۰ - سناتی کرد]: د سپورمۍ دمخ تودوخه په ورځ کې [۲۱۰ سناتی کرد].

سوال: مصنوعي سپورمۍ په کوم ډول مدار کې گرځي؟

ځواب: مصنوعي سپورمۍ په بیضوي مدار کې گرځي.

اقلیم

سوال: اقلیم تعریف کړئ؟

اقلیم یوه لانتنی کلمه ده د اوږدو مودو لپاره [۳۳] کاله په شاوخوا مودو کې د یو سېمي د هوا حالت ته اقلیم وایي. یاد اقلیم په نامه یادېږي.

د لمر د وړانگو زاویه

سوال: د چنکابن په لومړۍ نیټه په افغانستان کې د لمر وړانگو زاویه څومره وي؟

ځواب: [۷۸] درجې او [۵۷] دقیقې کې.

سوال: هوا ولې سرېږي؟

ځواب: د لمر وړانگو زاویه کوچنۍ شي. سوال: په اقلیم باندې اغیزمن فکتورونه کوم دی درې یې ولیکئ؟ ځواب: د غرض البلد دیره، لور او تیت فشار، او هوایي توپانونه.

سوال: دافغانستان شمالي غرض البلد په څو درجو کې پروت دی؟

ځواب: په [۲۹] درجو او په [۳۰] دقیقو کې پروت دی.

تودوخه لنده بل

سوال: لمر څه شی دی؟

ځواب: لمر د رڼا انرژي او دتودوخي لويه سرچينه ده چه د حدای تغالی په اراده مینځ ته راغلی دی.

سوال: په غرنیو سیمو کې د تودوخي درجه له لواروالي سره څه کومه رابطه لري؟

ځواب: چې څومره پورته خواته تودوخه کميږي نو اورښت زیاتيږي.

سوال: په پسرلي کې د کوم سمندر څپې افغانستان ته راځي؟

ځواب: د ایسلنډ او کسپین سمندرونو .

د افغانستان اقلیمي سیمې

سوال: افغانستان څو ډوله اقلیم لري نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: اول: صخرایي اقلیم دویم: مونسون اقلیم دریم: مدیترانه یي اقلیم څلورم: ستيپ اقلیم پنځم: تندر الپاین اقلیم شپږم: غرنی اقلیم.

صخرایي اقلیم

سوال: هغه سیمې چې د صخرایي اقلیم د اغیزې لاندې وي کومې دي نومونه یې واخلي؟+

ځواب: هغه سیمې چې د صخرایي اقلیم د اغیزې لاندې وي عبارت دی له صدیقي،ریگستان،د مارگو دښته،جهندم،بگوا،او د امو سیند غاړه دي.

مونسوني اقلیم

سوال: کومې سیمې مونسوني اقلیم لري نومونه یې واخلي؟

ځواب: هغه سیمې چې مونسوني اقلیم لرونکې وي عبارت دی له سپین غر،نورستان غرنی سیمې ، او دلغمان یوه برخه دغه ډول اقلیم لري.

مدیترانه یي اقلیم

سوال: د مدیترانه یي اقلیم په اوږي کې یې د تودوخي منځنی اندازه سانتي گرد څو درجو ته رسيږي؟

ځواب: : د مدیترانه یي اقلیم په اوږي کې یې د تودوخي منځنی اندازه [۲۲] سانتي گرد درجو ته رسيږي.

سوال: جلاباد کوم ډول اقلیم لري؟

ځواب: جلاباد مديترنه يې اقليم لري.

سوال: په جلا اباد کې وربنت کومه بڼه وي؟

ځواب: غومي د باران په بڼه وي واواريه يې د [۹۰] مترو په اندازه لوړو سيمو کې وي.

د سټپ سيمو اقليم

سوال: دستپ سيمې اقليم غوما څومره دی؟

ځواب: د [۲۵۰] څخه [۳۰۰] ملي مترو په اندازه سره.

الپاين تندرا اقليم

سوال: دغه ډول اقليم په کومو سيمو کې او څو مترو پورې لېدل کېږي؟

ځواب: په غرنیو سيمو کې پيدا کېږي او په [۲۵۰۰-۳۰۰۰ مترو پورې لوړو] کې لېدل کېږي.

غرنی اقليم

سوال: په لوړو برخو کې د اوربنت خالت له څه شي سره تړلې دی؟

ځواب: د سيمي اقليم سره تړلې دی.

د افغانستان جيولوجيکي خالت:

سوال: په کواترنري عصر کې څو ډوله رسبونه چې عامل يې باد و لېدل کېږي؟

ځواب: په دوه ډوله دي.

د ځمکو بڼې او جوړبڼت

سوال: دافغانستان د ځمکې لږ لوړوالی څومره دی له سمندر څخه؟

ځواب: د خم اب په سویل کې [۲۵۹] متره دی.

سوال: د افغانستان لوړه سيمه د سمندر له سطحې څخه لوړه ده څه نومېږي؟

ځواب: د ختيځ هندوکش [توشاخ] نومېږي.

سوال: د سمندر سطحې څخه [۵۰۰] نه تر [۲۰۰۰] مترو لوړی سيمي څه ډوله دي؟

ځواب: کرنيزی سيمي دي.

سوال: دافغانستان لږ ارتفاع لرونکی خوزی کومی دي نومونه یې واخلي؟

ځواب: اموخوزه، هلمند خوزه، ننگرهار خوزه.

سوال: د امو خوزه له کوم ځای شروع او په کوم ځای او په څو مترو په اندازه پای ته رسیږي؟ ځواب: د قصبیار د سند د لویدیځ څخه د [۲۵۹] مترو په اندازه پیل او د درقد او اینکی کلا پوری د [۴۲۵] مترو په اندازه پای ته رسیږي

سوال: د هلمند په حوزه کې کومی سیمی شاملې دي؟

ځواب: د هلمند په حوزه کې خاشرود سېمه، فراه رود سېمه، ادر سکن سېمه، او کوز دره سېمه وي

غرونو او دهغو اهمیت

سوال: په افغانستان کې غرونو څومره برخه نیوالی ده؟

ځواب: په افغانستان کې $\frac{1}{3}$ برخه غرونو نیوالی ده .

سوال: دافغانستان غرونو کې کوم کانونه موجود دي؟

ځواب: د اوسپنی مسو اسرپو کانونه موجود دي.

د هندوکش غرونو لړۍ او ختیځ هندوکش

سوال: د هندوکش غرونو د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری رسیږي؟

ځواب: په شمال ختیځ کې د پامیر دغر څخه تر بابا غرونو پوری رسیږي.

سوال: د هندوکش لوړه څوکه څه نومیږي او څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د هندوکش غر څوکه [تراجمیر] نومیږي. او لوړوالی یې [۷۷۵۰] متره دی.

سوال: کومی لوي لاري د هندوکش له غر زره څخه تیريږي؟

ځواب: د شکاری درې لاره او دسالنک تونل .

سوال: د کوشانیانو پرمهال د هندوکش غر بل نوم څه وه؟

ځواب: د کوشانیانو پرمهال د هندوکش غر بل نوم غبارت دی له د هند قفقاز.

سوال: د هندوکش غرونه افغانستان ته د څه شي ارزښت لرونکي دي؟

ځواب: د هندوکش غرونه افغانستان ته د خیاتي ارزښت لرونکي دي.

سوال: د هندوکش غرونو لړۍ په څو برخو ویشل شوي ده نومونه یې واخلي؟

ځواب: د هندوکش د غرونو لړۍ په دوو برخو ویشل شوی ده نومونه یې عبارت دي له اول: ختیځ هندوکش او دویم: لویدیځ هندوکش دی.

لویدیځ هندوکش

سوال: لویدیځ هندوکش له کومه ځای تر کومه پوری دی؟

ځواب: له د خاواک له غابني څخه پیل بیا د لویدیځ په لور تر امیربندپورې رسېږي چې لوړوالی یې ورو ورو کمېږي.

سوال: د لویدیځ هندوکش غر اوږدوالی څومره ښودل شوی دی؟

ځواب: د دغه غر اوږدوالی [۲۴۰] کیلو متره ښودل شوی دی.

سوال: د لویدیځ هندوکش غر څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د لویدیځ هندوکش غر لوړوالی له [۴۵۰۰] مترو څخه زیات نه دی.

سوال: د لویدیځ هندوکش غر لوړه څوکه څه نومېږي او څومره لوړه ده؟

ځواب: د لویدیځ هندوکش غر لوړه څوکه [چتپال] نومېږي. او [۵۴۲۹] متره لوړه ده.

سوال: او نامتو غابني یې څه په نامه یادېږي؟

ځواب: د لویدیځ هندوکش غر نامتو غابني عبارت دي له: خاواک، کوشان، چاردر، دندان شکن، شیبېرچي غابني.

بابا غر

سوال: بابا غر چیرته موقیعت لري؟

ځواب: بابا غر د افغانستان په مرکزي برخه کې موقیعت لري.

سوال: د بابا غر اوږدوالی څومره دی او لوړوالی یې څومره دی؟

ځواب: د بابا غر اوږدوالی [۲۰۰] متره دی او لوړوالی یې [۴۰۰۰] متره دی.

سوال: بابا غر لوړه څوکه څه نومېږي او د سمندر له سطحې څومره لوړه ده؟

ځواب: د بابا غر لوړه څوکه شاه پولادي نومېږي. چې له د سمندر له سطحې څخه [۵۱۴۰] متره لوړه ده.

سوال: په لویدیځ کې د بابا غر نامتو غابني نومونه واخلي؟

ځواب: په لویدیځ کې د بابا غر نامتو غابني نومونه عبارت دي له: عراق، شاتو، گردن دیوار، د ملا یعقوب غابني، او

اونی غابني دی.

سپین غر

سوال: سپین غر چیرته موقیغت لری؟

خواب: د نکرهار په سویل کی موقیغت لری.

سوال: او لوره څوکه یی څه نومیری او لوړوالی یی څومره دی؟

خواب: لوره څوکه یی سیکارام نومیری او لوړوالی [۴۷۵۵] متره دی.

سوال: د هند دسمندر موسمی هوا د دننه کېدو مخنوی کوم غر کوی نوم یی ولیکی؟

خواب: د هند دسمندر موسمی هوا د دننه کېدو مخنوی [سپین غر] کوی.

سلیمان غر

سوال د سلیمان غر څومره اوږوالی لری؟

خواب: د سلیمان غر [۶۰۰۰] کیلو متره

سوال: د سلیمان غر لوره څوکه څه نومیری او څومره لوړوالی لری؟

د سلیمان تخت او په نامه یادیری. او [۳۲۰۰] متره لوړوالی لری.

د ترکستان تیر بند

سوال: ترکستان تیر بند څومره اوږدوالی لری؟

خواب: ترکستان تیر بند [۳۰۰] کیلو متره اوږدوالی لری.

سوال: او څو نامتو څوکی لری نومونه یی واخلي؟

خواب: دوه نامتو څوکی لری چې نومونه یی عبارت دی له [جنګ څوکه] او د [قره جنگل څوکه] ده.

سوال: جنګ څوکه چې د ترکستان تیر بند لوره څوکه ده څومره لوړوالی لری؟

خواب: [۳۸۹۵] متره لوړوالی لری.

سوال: قره جنگل څوکه چې د هم د ترکستان تیر بند یوه څوکه ده څومره لوړوالی لری؟

خواب: [۲۳۰۰] متره لوړوالی لری.

اوواری سیمی دینتی او شگلنی سیمی

سوال: د افغانستان ځمکه په څو برخو ویشل شوی ده؟

ځواب: د افغانستان ځمکه په دريو برخو ویشل شوی ده عبارت دی له [غرونه] او [لږې لورې] او اواری سیمی] دي.

سوال: صحراتعریف کړی؟

ځواب: هغه سیمه چې غرونه دابو لڼولو سرچینې نه وي او وربنت یې کم وي صحرا بلل کیږي.

ژوي او د پکتیا او نورستان مونسون سیمه

سوال: د شمالي سټیپ په خاورو کې کوم بنځنده ژوند کاوه نوم یې واخلي؟

ځواب: د شمالي سټیپ په خاورو کې ششکو ژوند کاوه.

سوال: په دغه هېواد کې څو ډوله الوتونکي لېدل کیږي؟

ځواب: په دغه هېواد کې [۴۴۱] ډوله الوتونکي لېدل کیږي. چې زیاتره یې د اوبو او مهاجرو الوتونکي دي.

سوال: د غزني په ولاړو اوبو کې څو ډوله الوتونکي شته؟

ځواب: د غزني ولاړو اوبو کې [۷۵] ډوله الوتونکي شته.

سوال: پکتیا او نورستان مونسون سیمه کوم ژوي لري نومونه یې واخلي؟

ځواب: دغه سیمه یو شمیر ژوي لري لکه بیزوگانې، لیوه، نولی، د مابنم ځکالي، کارغان، شین تاغي، زرکان، مږي او نور لري.

د سټیپ سیمه

سوال: په دې سیمه کې کوم ډوله ژوي شته؟

ځواب: په دې سیمه کې ژویغبارت دي له شیشغی، مورک، لاش خورونکي مرغان، یو شمیر خشرات، کارغان، سوي، گیدرې، چرمبڼکي دي.

الپاین سیمه

سوال: په کومه سیمو کې تي لرونکي ژوي شته یوې سیمې نوم ولیکئ؟

ځواب: په الپاین سیمه کې تي لرونکي ژوي شته.

صخرایي سیمه

سوال: صخرایي ژوي کوم دي نومونه يي وليکئ؟

ځواب: صخرایي ژوي عبارت دي له مورکان، گیدري، سورلندیان، خشرات، او څښیدونکي ژوي دي.

ځنگلونه او صنعتي ځنگلونه او د پیسټي ځنگلونه

سوال: ځنگلونو لنډه گټي وليکئ؟

ځواب: ځنگلونه هوا سپاه کوي او د سیلابونو مخنیوي کوي او د خاورو دویجاړیدو مخه نیسي او بیلابیلو ډولونو د ژوندیو د له مینځه تللو مخ نیسي او په طبیعت کې د بڼکلا سرچینه ژوندی ساتي. ځنگلونه یو شمیر اقتصادي گټي لري. د بیلگي په توگه د ودانیو په خاطر د لرگیو پلورل، د کورونو د تودولو لپاره د لرگیو پلورل او داسی نورې ډېرې گټي لري.

سوال: په افغانستان کې ځنگلونو څومره ځمکه نیوالی ده؟

ځواب: په افغانستان کې ځنگلونو [۲،۲] میلیون هکتاره ځمکه نیوالی ده.

سوال: په غوموي توگه د هېواد ځنگلونه په څو برخو ویشل شوي دي او نومونه يي واخلي؟

ځواب: په غوموي توگه د هېواد ځنگلونه په [۳] برخو ویشل شوي دي. چې عبارت دی له [صنعتي ځنگلونه] او [پسته يي ځنگلونه] او [بته يي ځنگلونه] دي.

سوال: ستن ته ورته پاتي لرونکي ځنگلونه د هېواد کومو برخو کې لېدل کيږي؟

ځواب: ستن ته ورته پاتي لرونکي ځنگلونه د هېواد په سویل ختیځ برخو کې لېدل کيږي.

سوال: ستن ته ورته پاتي لرونکي ځنگلونه په څومره لوړوالي سره وده کوي؟

ځواب: ستن ته ورته پاتي لرونکي ځنگلونه په [۲۰۰۰] څخه تر [۳۰۰۰] مترو لوړو سپمو کې.

سوال: ستن ته ورته پاتي لرونکي ځنگلونه په کومو سپمو کې پیدا کيږي؟

ځواب: د پکتیا مرکزي سپمه او خدارن سیمه او منگل سپمه او جاجی سپمه او همدارنگه په کونړ او لغمان او ننگرهار کې.

سوال: پیسټي ځنگلونه د هېواد په کومو ولایتونو کې پیدا کيږي؟

ځواب: پیسټي ځنگلونه د هېواد په شمالي ولایتونه کې لکه بادغیس او سمنگان کې چې پیدا کيږي.

سوال: پیسټي ځنگلونو څارنه او ساتنه څوک کوي؟

ځواب: پیسټي ځنگلونو څارنه او ساتنه دولت کوي.

سوال: د تيب قد لرونکي ځنگلونه د هېواد په کومو سېمو کې پيدا کيږي؟

ځواب: د تيب قد لرونکي ځنگلونه د هېواد په شمالي مرکزي سېمي او لويديځي سيمو کې پيدا کيږي.

د مونسون د سيمي نباتات

سوال: دمونسون د سيمي نباتات کوم دي نومونه يې واخلئ؟

ځواب: دمونسون د سيمي نباتات غبارت دی له [غز، بنون، لمنځه، نېنتر، غوزان، پنبه، پيسته، توت، پنجه، چنار، سنځله.

سوال: هغو ونو نومونه واخلئ چې د [۱۰۰۰] مترو څخه تر [۲۰۰۰] مترو پورې لوړو برخو کې وده کوي؟

ځواب: هغه ونې غبارت دي له بلوط ارچه، نېنتر، جلغوزي، او سرو، پايڼ، او ناجو دي.

سوال: هغه ونو نومونه وليکئ چې د [۲۰۰۰] مترو څخه تر [۲۵۰۰] مترو پورې په لوړو سيمو کې وده کوي؟

ځواب: هغه ونو نومونه غبارت دي له نېنتر، او جلغوزي، او سرو وده کوي.

د مديتراني سيمي نباتات

سوال: د مديتراني سيمي نباتات کوم دي نومونه يې وليکئ؟

ځواب: د مديتراني سيمي نباتات غبارت دی له [گني، وريجي، نارنج، مالته، سنتره.

د سټپ سيمي نباتات

سوال: د سټپ د سيمي نباتات څه ډوله دي په لنډه ډول يې تشرېح کړئ؟

ځواب: په دی ډوله سېمو کې نباتات د وېنو په بڼه وي چې زياتره په کې د غلي داني کرل کيږي.

د نيمه صخرایي او وچ اقليم نباتات

سوال: د نيمه صخرایي او وچ اقليم نباتات کوم دي نومونه يې واخلئ؟

ځواب: د نيمه صخرایي او وچ اقليم نباتاتو نومونه غبارت دي له [ترخه، جاردو بوتی، خوزان]

د منځني اندازي لوړوالي لرونکو سيمو نباتات

سوال: د [۹۰۰] څخه تر [۱۸۰۰] مترو پورې لوړو سيمو کې کوم نباتات وده کوي؟

ځواب: دغه نباتات غبارت دي له شمکي، بېني، زنبق. او کبرگل، پسته، او بادام.

تندار الپان نباتات

سوال: تندار الپان سېمي کومې دي نومونه يې واخلئ؟

د لوړو او غړنيو سيمو نباتات

سوال: هغه سيمي چې د [۳۸۰۰] څخه تر [۴۰۰۰] مترو پورې لوړې وي کوم نباتات پکې شنه کيږي؟

خواب: هغه سيمي چې د [۳۸۰۰] څخه تر [۴۰۰۰] مترو پورې لوړې وي نو يواځې گل سنگ پکې شنه کيږي نو ځکه چې هغه کنگل وي.

په طبغت کې د ابو دوران [داوبو سایکل] بل غون: او داوبو ارزښت په ژوندانه او د انرژي په تولد او کرنيز اقتصاد کې

سوال: اوبه د ځمکې پرمخ څو ډوله دي نومونه يې واخلي؟

خواب: اوبه د ځمکې پرمخ غبارت دي له درې ډوله [غاز، مايع، جامد].

سوال: دابو سایکل د ځمکې د غونډاري په څو برخو تر سره کيږي نومونه يې واخلي؟ خواب: غبارت دي له څلور ډوله [هوا، په خپله ځمکه کې، اوبه، خيالي کره کې].

سوال: دابو سایکل د کوم ځای څخه پيل دی؟

خواب: دابو سایکل د د له سمندر له برس څخه پيل شوی دی

سوال: اوبو څومره برخه د ځمکې نيوالي ده؟

خواب: دريمه برخه نيوالي ده

سوال: د سمندرونو اوبه څنگه خوند لري؟

خواب: تريو يا [مالگين خوند].

سوال: د ټولو اوبو څخه څو فيصده اوبه خوږ دي؟

خواب: په [۱۰۰] فيصده کې [۲،۸] فيصده.

سوال: د افغانستان اوبو خوزي کومې سېمي جوړه وي؟

خواب: دهندوکش غرونو لړۍ او واخان او پامير او باباغر.

سوال: د افغانستان څو فيصده روانې اوبه د سيند خوزي ته رسيږي؟

خواب: په [۱۰۰] فيصده کې [۱۱] فيصده.

سوال: د افغانستان څو فيصده روانې اوبه گاونډيو هېوادونو ته ځي؟

سوال: د افغانستان رواني اوبه له کومو سرچینو څخه پیاوړې کېږي؟

ځواب: د واورې او باران له سرچینو پیاوړې کېږي.

د اوبو لگولو خوزې

سوال: د افغانستان سیندونه او اوبو لږولو خوزې په څو برخو ویشل شوي دي نومونه یې واخلئ؟

ځواب: په [۵] برخو ویشل شوي دي چې عبارت دي له اموخوزه، هریرود خوزه، د سند او کابل سیند خوزه، د سیستان، او د هلمند، او تړلي خوزه.

سوال: د افغانستان رواني اوبه په [۱۰۰] فیصده کې څو فیصده د سیند خوزو ته رسېږي؟

ځواب: د افغانستان رواني اوبه په [۱۰۰] فیصده کې [۱۱] فیصده د سیند خوزو ته رسېږي.

سوال: د افغانستان رواني اوبه نورو ګاونډیو هېوادونو څو فیصده ورځي؟

ځواب: د افغانستان رواني اوبه نورو هېوادونو ته په [۱۰۰] فیصده کې [۲۰] فیصده ورځي.

آمو خوزه: اموسیند: کوکچي سیند: دکندوز سیند

سوال: د آمو خوزه کې کوم سیندونه دي او له کومو غرونو څخه سرچینه اخلي؟

ځواب: د آمو خوزه کې هغه سیندونه راځي چې د هندوکش د لړۍ له شمال او شمال ختیځو څوړونو څخه سرچینه اخلي.

سوال: پخوا د آمو سیند تر غاړو کوم مدنیت را ټوکیدلی وه. او د یونانیانو آمو سیند په څه نوم یاداوه؟

ځواب: د اوسني بلخ لرغونی مدنیت وه. او یونانیانو په [اکسوس] په نامه یاد کړ.

سوال: د اموسیند سرچینه کوم ځای دی؟

ځواب: دپامیر او واخان او د زرکول د کنګلونو ویلي اوبه دي چې په [۴۱۲۵] متره لوړوالی کې اموسیند ور څخه سرچینه اخلي.

سوال: د آمو سیند مرستیلان څوک وو نومونه یې واخلئ؟

ځواب: کندوز او ، واخان او کوکچي سیندونه.

سوال: د آمو سیند د کومو هېوادنو ترمینځ سیاسي پوله جوړه وي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: ازبکستان ، او ترکمستان ، او تاجکستان ، هېوادنو ترمینځ.

سوال: د امو سیند ټول اوږوالی څومره دی؟

ځواب: [۲۵۰] کیلو متره چې [۱۳۰۰] کیلو متره یې زد ترکمستان او ازبکستان کې دی.

سوال: د امو سیند کم صور څومره دی او په کومه سیمه کې پروت دی نوم یې ولیکئ؟

ځواب: صور یې [۱۷۰۰] متره دی او د کلفت په سیمه کې پروت دی.

سوال: د کوچکی سیند په کوم ولایت کې پروت دی د افغانستان نوم یې واخلئ؟

ځواب: په بدخشان ولایت کې پروت دی.

سوال: د کوچکی سیند مرستیلان کوم دي؟

ځواب: وردج، یامگان، او سر غیلان دی.

سوال: د یونیانو د واکمنیو پرمهال د ای خانم ښار چیرته وه؟

ځواب: د پنج او کوچکی سیندونه د یو ځای کیدو په سیمه کې.

سوال: او کوچکی سیند په کومه سیمه کې له امو سیند سره یوځای کیږي نوم یې اخلئ؟

ځواب: په خواجه غار کې.

سوال: دکندوز غر سیند د هېواد په کوم طرف پورت دی؟

ځواب: دکندوز غر سیند د هېواد په شمال کې پروت.

سوال: او څه گټه تری اخستل کیږي؟

ځواب: د خړبولو په برخه کې تری کار اخستل کیږي.

د کابل خوزه : او د کابل سیند: او د کنړ سیند

سوال: د کابل خوزی ټول مساخت څومره دی؟

ځواب: ټول مساخت یې [۷۵۳۹۰] کیلو متره

سوال: د کابل خوزی سیندونه کوم دي؟

ځواب: النیشنګ، الالینګار، کنړ، پنجشیر، او عوربند

سوال: په افغانستان کې د کابل سیند څومره اوږدوالی لری؟

ځواب: د کابل سیند [۳۶۰] کیلومتره اوږدوالی لري.

سوال: د کابل سیند چیرته د هېواد له پولو تیریري او صوبه سرخد کي څومره واټن وهی؟

ځواب: تورخم نه نژدې د کوشتي په سېمه کي او په صوبه سرخد کي [۱۴۰] کیلو متره واټن وهی.

سوال: د کابل سیند سرچینه د کوم ځای څخه او څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د پغمان دعره په لويديځ کي د اونی له غاشی او [۳۵۰۰] مترو په لوړوالی څخه .

سوال: د کابل ښار لومړنی مرستیال کوم او کومه سیمه ورسره یوځای کیري؟

ځواب: د کابل لومړی مرستیال چمچه مست په نامه یادیري. او دکابل ښار د گذرگاه په سیمه کي ورسره یو ځای کي کیري.

سوال: د کابل سیند د بریښنا بندونه کوم دي؟

ځواب: کابل سیند د بریښنا بندونه غبارت دي له د [ماهیپر بند د ماهیپر په سیمه کي، د نغلو بند د نغلو په سیمه کي، او د سروبي بند د سروبي په سیمه کي.

سوال: د نغلو او سروبي بندونه په یو ساعت کي څومره بریښنا ورکوي؟

ځواب: د نغلو بند په یو ساعت کي [۶۶] زره کیلو واټه بریښنا ورکوي. او د سروبي بند په یو ساعت کي [۲۲] زره کیلو واټه بریښنا ورکوي.

سوال: د کونړ سیند سرچینه د کوم ځای څخه اخلي او په څومره لوړوالی سره؟

ځواب: د ختیځ هندوکش په سویل کي او د برغیل له غاښی څخه سرچینه اخلي او د [۴۰۰۰] مترو په لوړوالی سره .

سوال: د کنړ سیند په کوم ځای کي د کابل سیند سره یوځای کیري؟

ځواب: د کنړ سیند د کابل سیند سره کامي ته نژدې په سیمه کي یوځای کیري.

سوال: د کنړ سیند مرستیالان کوم دي؟

ځواب: د کنړ سیند مرستیالان غبارت دي له لنډی سیند او د پیچ سیند دی.

د هلمند او سیستان د اوبو اخیستنې سیمه: او د هلمند سیند

سوال: د هلمند په خوزه کي کوم سیندونه شامل دي؟

ځواب: د هلمند په خوزه کي د هلمند سیند ، فراه رود، ادرسکن او یو شمیر نور کوچني سیندونه او ولاړې اوبه دي

سوال: د هلمند سیند د اوبو لگولو ساخه څومره ده؟

ځواب: د هلمند سیند د اوبو لگولو ساخه [۱۵۴۳۰۰] مربع کیلو متره ده.

سوال: د فراه رود د اوبو لگولو ساخه څومره ده؟

ځواب: د فراه رود د اوبو لگولو ساخه [۳۳۰۰۰] مربع كيلو متره ده.

سوال: د ادرسكن سيند د اوبو لگولو ساخه څومره ده؟

ځواب: د ادرسكن سيند د اوبو لگولو ساخه [۲۲۰۰۰] مربع كيلو متره ده.

سوال: د هلمند سيند بهير ولى نا منظم دى تشرېخ يې كړئ؟

ځواب: ځكه چې سرچينه يې په لوړه سيمه كې ده.

سوال: د هلمند سيند د كوم غر څخه سرچينه اخلي؟

ځواب: هلمند سيند د پغمان عره له شمال لويديځو برخو څخه سرچينه اخلي

سوال: د هلمند په اوبو څومره ځمكه خړوبېږي؟

ځواب: د هلمند په اوبو [۷۰۰۰۰۰] اووه لکه جريبه ځمکه خړوبېږي.

د هريروډ خوزه: او د هريروډ سيند: او د مرغاب سيند

سوال: د هريروډ د خوزې پرخوالی څومره دی؟

ځواب: د هريروډ د خوزې پرخوالی [۸۵۰] كيلو متره دی.

سوال: د هريروډ لومړني مرستيالان كوم دي؟

ځواب: د هريروډ لومړني مرستيالان لغل سيند، سرچنگل سيند، او سنگل سيند دي.

سوال: د هريروډ سيند اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: د هريروډ سيند اوږدوالی [۹۵] كيلو متره دی.

سوال: د هريروډ سيند د كوم بناره تيريري نوم يې واخلي؟

ځواب: د هرات بناره تيريري.

سوال: د هريروډ د اوبو لگولو خوزه چيرته پرته ده؟

ځواب: د هريروډ خوزه د هېواد په شمال لويديځ كې پرته ده.

سوال: د مرغاب سيند د كوم غر څخه سرچينه اخلي او په څومره لوړوالی سره؟

ځواب: د مرغاب سيند د خصار غره څخه سرچينه اخلي اود [۲۵۰۰] مترو په لوړوالی سره.

سوال: د مرغاب سيند څومره اوږدوالی لري ؟

ځواب: مرغاب سيند اوږدوالی [۸۰۰] كيلو متره دی

سوال: د مرغاب سيند مشهوره مرستيالانو نومونه واخلي؟

ځواب: د مرغاب سيند مشهوره مرستيالان قوديان، او خربيد دي.

سوال: د مرغاب سيند د افغانستان او ترکمنستان تر مينځ څومره پوله جوړوي؟

ځواب: مرغاب سيند د ترکمنستان او د افغانستان تر مينځ [۳۰] كيلو متره پوله جوړوي.

ترلي خوزي: د غزني سيند: بلخ آب: قيصار سيند

سوال: د ترلي خوزي سيندونه کوم دي دريو نومونه يي وليکئ؟

ځواب: اول: غزني سيند دويم: بلخاب سيند دريم: د قيصار سيند

سوال: د غزني سيند سرچينه کوم ځای دی او په څومره واټن سره؟

ځواب: د غزني سيند د غزني په شمال کې [۵۵] كيلو متره په واټن سره.

سوال: د غزني سيند اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: د غزني سيند اوږدوالی [۱۹۵] كيلومتره دی.

سوال: د غزني په سيند باندي کوم بند شته؟

ځواب: د غزني په سيند باندي د چا په وخت کې يو بند وه؟

سوال: د غزني په سيند باندي د سلطان محمد غزنوي په وخت کې يو بند وه.

سوال: د بلخ آب سيند د کوم ولايت پر لور بهيري؟

ځواب: بلخ آب سيند د بلخ پر لور بهيري.

سوال: د بلخ آب سيند مرستيالانو نومونه وليکئ؟

ځواب: د بلخ آب سيند مرستيالان د بند امير سيند او امرخ سيند دي.

سوال: اريايانو د بلخ آب سيند باندي څو ويالي جوړې کړې وې دري تری وليکئ؟

ځواب: [۸] ويالي جوړې کړې وې چې دري يي دادي [نهر شاهي، نهربلخ، نهرارغنداب،

سوال: د قيصار سيند سرچينه چيرته ده؟

ځواب: د قيصار سيند سرچينه د ترکمنستان د تير بند د شمال لوري خورونه دي.

سوال: د قيصار سيند د کوم ښار په دښتو کې ننوځي؟

ځواب: قيصار سيند د دولت اباد ښار په دښتو کې ننوځي.

د سيستان هامون: د پوزک هامون: صابري هامون

سوال: د سيستان هامون د هېواد په کوم برخه کې دی؟

ځواب: د افغانستان په سويل لويديځ برخه کې پروت دی.

سوال: د سيستان هامون د هېواد په کوم ولايت کې پروت دی؟

ځواب: د نيمروز په ولايت کې پروت دی.

سوال: د سيستان هامون د کومو هامونونو څخه جوړ شوی دی؟

ځواب: د صابري هامون، هلمند هامون، او پوزک هامون.

سوال: د پوزک هامون څومره سور لري؟

ځواب: پوزک هامون [۲۴] کيلو متره سور لري.

سوال: د پوزک هامون ته کوم سيندونه راځي؟

ځواب: د پوزک هامون ته خاشرود سيند او خسپاس سيند راځي.

سوال: د صابري هامون ته کوم سيندونه توييري؟

ځواب: فراه رود او هاروت سيند توييري.

سوال: صابري هامون څومره پرخوالی لري؟

ځواب: صابري هامون [۵۸۳] مربع کيلو متره پرخوالی لري.

سوال: کوم هامونونه د کال په اړدو کې دايمي اوبه لري؟

ځواب: د صابري هامون او پوزک هامون دي.

دغ نمدی او د نمکسار کولو نه [ولاري اوبه]: گود زره

سوال: د نمکسار کول ولاري اوبه په کوم ولايت کې دي؟

خواب: د هرات په لويديځ کې دي.

سوال: گودزره د هلمند د هامون کوم طرف کې دی؟

خواب: د هلمند د هامون په سویل کې دی.

د ناور د دښتې ولاړې اوبه: د غزني ولاړې اوبه: د امير بند

سوال: د ناور دښتې ولاړې اوبه څومره لرې دي د غزني ښار څخه؟

خواب: د ناور دښتې ولاړې اوبه [۵۵] کيلو متره د غزني له ښاره لرې دي.

سوال: د غزني ولاړې اوبه د غزني کوم لورې ته توييږي؟

خواب: د غزني ولاړې اوبه د غزني سویل لوري ته توييږي.

سوال: د غزني ولاړو اوبو کې کوم سیند توييږي؟

خواب: د غزني په ولاړو اوبو کې د د غزني سیند توييږي.

سوال: د امير بند په کوم ډول ځمکه کې دی؟

خواب: د امير بند په اهکي [ښوره يي] ځمکه کې دی.

سوال: امير بند د اوبو رنگ څنگه دی؟

خواب: د امير بند د اوبو رنگ اوبلنو شيدو ته ورته رنگ لري.

سوال: کوم بند د ملي پارک په توگه منل شوی دی؟

خواب: د امير بند د ملي پارک په توگه منل شوی دی.

سوال: د کوم بند اوبه په بشپړ ډول مالکيني دي نوم يې وليکئ؟

خواب: د امير بند اوبه په بشپړ ډول مالکيني دي.

د ناور د دښتې ولاړې اوبه: د غزني ولاړې اوبه: د امير بند

سوال: زرکول جهيل چيرته موقیعت لري؟

خواب: د افغانستان او تاجکستان تر مينځ د پامير په لورو برخو کې موقیعت لري.

سوال: د زرکول جهيل د کومو خلکوته لپاره گټور دی؟

خواب: د قرغز خلکو لپاره گټور دی.

سوال: چقمقتين جهيل چيرته موقيعت لري؟

خواب: په پامير کې موقيعت لري.

سوال: شيوا جهيل چيرته موقيعت لري؟

خواب: د شيوا جهيل د بدخشان په د شغنان په سيمه کې موقيعت لري.

و چکالي اود اوبو کمبنت

سوال: وچکالي څه ته وايي؟

خواب: د وزبنت له منځني حد څخه په يوه کال کې لږ اوربنت او له اقليمي پلوه په يوه سيمه کې د وچوبې زياتيدل و چکالي بلل کيږي.

سوال: د وچکالي ځيني ځانگړتياوې کومې دي؟

خواب: د مينځلو لپاره د ابو د کمبنت له امله د ستونزو سره مخامخ کيږي.

سوال: د وچکالي دوه زيانونه وليکئ؟

خواب: اول د هوا وچوال او دويم د خوړو او څښاک کمبنت .

سوال: د ځمکې د تودوخې د زياتيدو لاملونه د څه شي سره اړيکه لري؟

خواب: د ځمکې د تودوخې د زياتيدو لاملونه د وچکالي سره اړيکه لري.

سوال: ډېره وچکالي د څه شي لامل کيږي؟

خواب: ډېره وچکالي په ځنگلونو کې د اور لگيدنې لامل کيږي.

طبيعي چاپير يال

سوال: د ژوند چاپيريال په تفصيل سره تعريف کړئ؟

خواب: دانسان او دهغه شاخوا له اقليمي او ټولنيز وشرایطو سره يوځای ايوپر بل د هغو ټولې اغيزې د ژوند چاپيريال بلل کيږي .

سوال: چاپيريال څوډوله عناصر لري او نومونه يې وليکئ؟

خواب: په دوه ډوله دي چې عبارت دي له اول حياتي يا ژوندي عناصر او دويم نازوندي شيان دي.

سوال: حياتي يا ژوندي عناصر کوم دي نومونه يې وليکئ؟

خواب: حیاتي عناصر غبارت دي له انسانان، ژوي، ونې، پوتې، او ذره بينې کوچني ژوندي شيان دي.

سوال: نازوندي عناصر کوم دي نومونه يې وليکئ؟

خواب: نا ژوندي عناصر غبارت دي له اوبه، تيرې، خاوره او هوا. او بايد وويل شي چي الله [ج] د طبيعت نظام داسي جوړکړی دی.

سوال: په طبيعي سرچينو کي د ايکو سيستمونه کومي برخي لري يوڅويي وليکئ؟

خواب: د ځمکي قشر يا برسپرونه برخه، اوبه، اتموسفير سره د هغه ټول نفوس او حيواني او نباتي برخي .

الف د ځنگلونو ساتنه

سوال: ځنگلونه په څو ډوله دي نومونه يې وليکئ؟

خواب: ۱- ستن ته ورته پاني ځنگلونه ۲ پلن پاني ځنگلونه ۳ د پورتنيو دواړو ډولونو څخه گډ ځنگلونه، ۴ چتر ته ورته رقم استوايي ځنگلونه.

سوال: يوه ونه څو تنوته اکسيجن توليدوي؟

خواب: يوه ونه څه نا څه [۱۸] تنوته اکسيجن توليدوي.

سوال: طبيعي يا مصنوعي ځنگلونه څو ډوله ونې لري؟

خواب: طبيعي يا مصنوعي ځنگلونه دوه يا درې ډوله ونې لري.

سوال: ځنگلونه د نړۍ د ايکو سيستم کومه برخه جوړه وي؟

خواب: ځنگلونه د نړۍ د ايکوسيسټم يوه ډيره بډايه برخه جوړوي.

سوال: نو دا ولي جوړه وي؟

خواب: د ا ځکه چي د يو شمېر ژويو او الوتونکو ژوند په ځنگلونو پورې تړلی دی.

د ځنگلونو نقش او اهميت: د ځنگلونو ډير مهيم اهميت

سوال: په ځنگلونو کي د انسانانو او څارويو د خوراک توکي کوم دي؟

خواب: د ځنگلونو ميوي، پاني، ريښې، او نورې برخي د انسانانو او څارويو د خوراک توکي دي.

سوال: ونې د هوا څخه څه اخلي او څه توليدوي؟

خواب: ونې د هوا څخه کاربن ډای اکسايډ اخلي او اکسيجن توليدوي.

سوال: د ونولرگي د څه شي لپاره کارول کيږي؟

ځواب: د ونولرگي په ودانيو، د کور د اسبابونو او د کاغذ جوړولو لپاره کارول کيږي.

سوال: د ونوسیوري وگړو ته څه گټه رسوي؟

ځواب: د ونوسیوري وگړي له زیاتي گرمي څخه ساتي.

سوال: د ځنگلونو یو شمېر پیداوارو څخه په څه شي کې گټه اخیستل کيږي؟

ځواب: د روغتیايي دارو درملو جوړولو کې ترې گټه اخیستل کيږي.

سوال: ونې د څه شي غږ کموي؟

ځواب: ونې د موټرو او فابریکو غږ کموي.

سوال: د ځنگلونو ډیر مهم اهمیت دوه برخې ولیکئ؟

ځواب: د خاوري د بڼو پیدو مخنیوي کوي، د څارویو لپاره د وینو چمتو کول.

د وختي ژویو ساتنه

سوال: په افغانستان کې کوم وختي ژوي وجود لري؟

ځواب: پیره، پیرانگان، گوره خره، لېوان، سرې گیدرې، شادی گانې.

سوال: پیرانگان د هېواد په کومه سیمه کې پیدا کيږي؟

ځواب: د هندوکش په ډیرو لری سیمو کې او د آمو غاړو د لوڅو په ځنگلونو کې پیدا کيږي.

سوال: خره یا گوره خره د هېواد په کومه برخه کې موندل کيږي؟

ځواب: گوره خره د هېواد په جنوب لويديځ کې موندل کيږي.

سوال: لېوان چیرته ژوند کوي او کوم وخت کې راکوزیږي؟

ځواب: لېوان په غرونو کې ژوند کوي خو په وچکالیو کې راکوزیږي.

سوال: سرې گیدرې کوم ارزښت لري او د هېواد په کومو غرونو کې موندل کيږي؟

ځواب: سرې گیدرې چې ځنگلې طبي ارزښت لري او د هېواد په مرکزي او شمالي غرونو کې موندل کيږي.

سوال: وختي پسونه او غرنې وزې په کومه دره کې موندل کيږي؟

ځواب: وختي او غرنې اوزې د واخان په دره کې او د هغې شاخوا کې موندل کيږي.

سوال: شادي گاني په هندوكش كې كوم خای كې موندل كيږي؟

خواب: شادي گاني د هندوكش په جنوب ختيځ كې موندل كيږي.

له و حشى ژويو څخه سمه او تل ترته گټه اخيستل

سوال: په يوه سيمه كې د ژويو او الوتونكي ډير زيات بڼكار كول د څه شي لامل كيږي؟

خواب: په يوه سيمه كې د ژويو او الوتونكي ډير زيات بڼكار كول د هغمی د له منځه تلولامل گرځي.

سوال: په كومه سيمه كې ژوي ژوند نه شي كولى؟

خواب: په هغه سيمه كې چې هلته جگړې وي او زهري او چاوديدونكي مواد استعمال كيږي.

د ژويو او الوتونكو د له منځه تلو د مخنيوي لارې چارې: ملي پاركونه

سوال: كله چې موږ ژوي بڼكار كوو نو بايد څه وكړو؟

خواب: نو بايد چې د ژويو جنس او عمر و بنودل شي .

سوال: ملي پارک څه ته وايي ؟

خواب: هغه طبيعي ارزښت لرونکی سيمه ده چې پراخوالی يې له زرو هكتاروڅخه زيات وي او ساتنه يې له دولت له خوا وي.

سوال: ملي پاركونه بايد څنگه وستو ؟

خواب: ملي پاركونه بايد پاك او منظم وساتل شي.

سوال: د افغانستان ملي پاركونه كوم دي نومونه يې وليكي؟

خواب: د افغانستان ملي پاركونه عبارت دي له كابل ملي پارک، قندهار ملي پارک، هرات ملي پاركونه، او دامير بند د ممله باغ، آجر دره، او نور.

د اوبو خاورې او هوا ساتنه

سوال: د ځمكې مخ څومه برخه اوبو نيولي ده؟

خواب: د ځمكې مخ په سلو كې [۷۱] برخه اوبو نيولي ده.

سوال: اوبو د ژوند څه شی دی؟

خواب: اوبه د ژوند سرچینه ده.

سوال: انسانان او ژوي او نباتات د خپل ژوند د ترسره کولو لپاره څه ته اړتيا لري؟

خواب: انسانان او ژوي او نباتات د خپل ژوند د ترسره کولو لپاره اوبو ته اړتيا لري.

سوال: د ټولو ژونديو شيانو ژوند څه پورې تړلی دی؟

خواب: د ټولو ژونديو شيانو ژوند اوبو پورې تړلی دی.

سوال: اوبه د انسان په ژوند کې څوم نقش دی؟

خواب: اوبه د انسان په ژوند کې لومړنی نقش دی.

سوال: د ژونديو شيانو بدن د جوړښت زياته برخه څه شی دی؟

خواب: د ژونديو شيانو بدن د جوړښت زياته برخه اوبه دي.

سوال: په کرنيزو او صنعتي او کورنيو چارو کې ډيره اړتيا څه ته ده؟

خواب: په کرنيزو او صنعتي او کورنيو چارو کې ډيره اړتيا اوبو ته ده.

خاوره: هوا

سوال: خاوره د څه شي څخه جوړه شوي ده

خواب: د ځمکې د مخ پورتنۍ طبقه د خاورو له کوچنيو ذراتو هو اوبو او ډيرو کوچنيو ذره بينی موجوداتو څخه جوړه شوي ده.

سوال: خاوره د کومو تعاملانو له امله تشکيليري؟

خواب: خاوره د فزيکي او کيمياوي تعاملاتو له امله تشکيليري.

سوال: فزيکي او کيمياوي شرايط څه پورې اړه لري؟

خواب: د اقليم په څرنگوالي پورې اړه لري.

سوال: خاوره د څه شي د روزني مهم عامل دی؟

خواب: خاوره د ونو بوټو د ودې د کرنې او د څارويو د روزني مهم عامل دی.

سوال: خاوره څه شی لري؟

خواب: خاوره ژوندي موجودات او هومس لري.

سوال: که چیري انسان په سم ډول د خاورې ساتنه ونه کړي څه به وشي؟

خواب: ډیر ژر وشیریري او له استفادې څخه به ووځي نو بیا د هغې د جوړیدو لپاره کلونه کلونه وخت په کار دی.

سوال: په هوا کې کوم غازات شامل دي؟

خواب: په هو کې اکسیجن او نیتروجن او زون شامل دي.

سوال: په هوا کې د اکسیجن فیصده څومره ده؟

خواب: په هوا کې د اکسیجن فیصده [۲۱] دی.

سوال: په هوا کې د نیتروجن څومره دی؟

خواب: په هوا کې نیتروجن [۷۸] فیصده دی.

سوال: او په هوا کې نور غازات څو فیصده دي؟

خواب: او په هو کې نور غازات [۱] فیصده دي.

سوال: د فوتوسنتیز عملیه کې څه ته اړتیا لرو؟

خواب: د فوتوسنتیز عملیه کې اکسیجن ته اړتیا لرو.

سوال: د بڼار د هوا په پاک ساتلو په برخه کې باید څه ته پاملرنه وشي؟

خواب: باید هوا ککړه نه شي .

د بڼار د هوا ککړتیا

سوال: د هوا ککړتیا څه ته وايي؟

خواب: تاسې هغه اضافي ماده چې په هوا کې گډه شي او دهغې فزیکي، کیمیاوي ځانگړتیاوي او دهغې حیاتي شرایطو ته بدلون ورکړي د هوا ککړتیا بلل کیږي.

سوال: د هوا ککړیدو دوه لاملونه ولیکئ؟

خواب: په نقلیه وسایطو کې د زرو ډیزلي انجنونو لگول، د بڼار دننه د پخوانیو ماډلونو او زرو وسایطو کرخیدل راگرخیدل.

سوال: د ټولو بڼارونو په پرتله کوم بڼار هوا ککړه ده؟

ځواب: د کابل ښار هوا.

سوال: د کابل ښار د نفوسو شمیر څومره دی؟

ځواب: د څلورنیم میلونو څخه تر پنځو میلونو پورې دی.

سوال: څومره شیان نیغ په نیغه د وینې جریان ته داخلېږي او د سرطان ناروغي مینځ ته روارې؟

ځواب: د [۵،۲] مایکروگرامو څخه واره شیان.

سوال: د کابل د ښار په هوا کې د کوچنیو ذراتو د خپریدو له امله هر کال په هوا کې څومره ټنه مواد اضافه کېږي؟

ځواب: [۱۷۳۶۳] ټنه مواد اضافه کېږي.

سوال: د هوا په ککړتیا کې د سلفروکساید اندازه څومره ده؟

ځواب: د هوا په ککړتیا کې د سلفر و کساید اندازه [۲۴۴۸] ټنه ده.

سوال: په هوا کې د نایتروجن ډای اکساید د هوا ککړتیا څومره ده؟

ځواب: [۶۱۸۳۱] ټنه ده.

الف: د زړو عراده جاتو زیاتوالی او د ښار د هوا ککړتیا:

سوال: په [۱۳۸۸هـ] کال کې څومره موټر د ترافیکو په رسمي راجستر کې شامل وه؟

ځواب: [۳۶۵۴۶۹] درې لکه پنځه شپيته زره څلور سوه نهه شپيته

سوال: او څوفیصده یې زاړه او تیت ماډل وه؟

ځواب: [۴۰] فیصده یې زاړه او تیت ماډل وه.

سوال: زاړه موټر په هوا کې کوم ډول مضره عناصر خپروي؟

ځواب: کاربن مونو او کساید نایتروجن ډای اکساید، سلفر ډای اکساید، سربو ذرات، ځنګري Pm2 ماده ، Pm10 ځنګري ماده خپروي.

سوال: اقلیمي وضع هم د کوڅو او سړکونو په پاکي د څه شي اغیزه لري؟

ځواب: نظافت اغیزه لري .

زلزله: او د زلزلي خطرونه

سوال: زلزله تغریف کړئ؟

خواب: زلزله د ځمکې مخ لږ يا ډيرو لږزیدو ته زلزله وويل کيږي چې کله سيمه ييزه بڼه لري او شاوخوا خپريږي.

سوال: د زلزلي پيژاندنه د کوم لويديځ عالم له خوا وشوه؟

خواب: د [ميرکالي کانکلي] له خوا وشوه.

سوال: زلزلي پېښېدولو علتونه وليکئ؟

خواب: اول تکتونيکي لامل دويم د اور غورځواني لامل دريم پلو تونيکي لامل دی.

سوال: تکتونيکي زلزله او ځنگه پېښيږي؟

خواب: کله چې دغه پليټونه د بل په وړاندي بې موازیني شي نود يو بل پرته خوځيږي او بيخايه کيږي نو ځکه په دغه سيمه کې زلزله پېښيږي. نو دغې زلزلي ته تکتونيکي زلزله وايي.

سوال: د اور غورځوني زلزلي په کومه سيمه کې رامینځته کيږي؟

خواب: په چاپان ، لري ختيځ ، کلفورنيا او د امريکا په غربي ځنډو کې رامینځته کيږي.

سوال: پلوتونيک زلزله ځنگه مينځته راځي؟

خواب: د مکما د طبقې د مخ پورته [صعودي] حرکت يو فشاري د تودوخي د گرځيدو له امله مينځته راځي.

سوال: د زلزلي د زيان او خطر کمښت بايد له څو پلوه په پام کې و نيول شي؟

خواب: له دوه پلوه بايد ونيول شي.

سوال: د ودنيو په جوړښت کې بايد کومو ټکو ته پام وشي چې د زلزلي څخه لک په امان کې وي يو څو يې وليکئ؟

خواب: د ودانيو د اسکليټ په جوړولو کې بايد د سمټو وسپني او گادر کانکريټ څخه کار واخيستل شي.

سوال: په زلزله لرونکو سيمو کې بايد په کومو سيمو کې وداني جوړې نه شي؟

خواب: د غرونو په لمنوکي ، رسوبي ځمکو او پستو خاورو کې بايد جوړې نه شي.

سوال: د زلزلي په وخت کې څه کيږي يو څو لاملونه يې وليکئ؟

خواب: په زلزله کې وداني نريږي ، اور لگيږي او آن د ځمکې پر مخ سوري او درزونه جوړيږي.

سوال: په بنوونځيو کې د بنوونکو د زلزلي په اړه دنده څه ده؟

خواب: چې د زلزلي د خطر په اړه خبرې وکړي او د چمتوالي په هکله زده کوونکوته فلمونه وښودل شي بايد د

بنوونځي او ټولگي وڅارل شي او د زلزلي په اړه مقدماتي چارې لاس لاندې ونيول شي .

د زلزلي د اندازې اټکل کول: ډيره سپکه او سپکه او منځنۍ او يو څه کلکه او کلکه او ډيره کلکه زلزلي

سوال: د زلزلي د ټکانونو د کلکوالي د اندازه کولو واحد څه شي دي؟

ځواب: مرکالي او ريخستر دی.

سوال: زلزلي څپي په څو ډوله دي نومونه يې وليکئ؟

ځواب: د زلزلي څپي په درې ډوله دي چې عبارت دي له اول لومړنۍ څپي دويم ډول څپي ټکانونه او ضربې او دريم سطحي او برسپرن امواج څپي دي.

سوال: د زلزلي شدت پورې څه شي اړه لري يو څويې وليکئ؟

ځواب: هغه څه چې پر المياريو کتونو ديوالونو ، ميز، يا د کوتي پر مخ پراته وي، د هغو خو ځښت او بيځايه کيدل د زلزلي شدت پورې اړه لري.

سوال: د زلزلي شدت او کلکوالي له څو نه تر څو درجو پورې دی؟

ځواب: له يو څخه تر نهو درجو پورې دی.

سوال: د ډيره سپکه زلزله ټکان باندې څوک پوهيږي او لامل يې وليکئ؟

ځواب: د ډيره سپکه زلزله ټکان باندې يوازې انسانان پوهيږي او لامل يې ځورند شيان خوځيږي.

سوال: د سپکي زلزلي لاملونه وليکئ؟

ځواب: په دانيو کې خوځښت تر سترگو کيږي او ځورند شيان پوره خوځيږي، او ځورند شيان ډير گړندي خو ځيږي، کړکي او دروازي بنوري، او د کړکيو او دروازو په چوکاټ کې درزونه رابشکاره کيږي.

سوال: د منځنۍ زلزلي لاملونه وليکئ؟

ځواب: د منځنۍ زلزلي خلک له ودانيو څخه بهر هم په زلزله پوهيږي، او کوچني شيان بيځايه کيږي ، پر ديوالونو باندې ځړول شوي انځورونه خوځيږي.

سوال: يو څه کلکي زلزلي لاملونه وليکئ؟

ځواب: ټکان لا زيات احساس کيږي خلک له کوتو څخه بهر وزي له الماريو څخه لوبني رالويږي.

سوال: د کلکي زلزلي لاملونه وليکئ؟

ځواب: انسان خپل واک له لاسه ورکوي ، ودانيو کې هر څه بيځايه کيږي، موټر چلونکي په خپل موټر کې په زلزله پوهيږي، کانکريټي ويالي و يچارېږي، او د موټر تک اغيزمن کيږي او ودانۍ نريږي.

سوال: ډيري کلکي زلزلي لاملونه وليکئ؟

ځواب: ودانی غورځیري، د اوبو زیرمي شریږي، د ځمکې پر مخ درز او ماتوالی لیدل کیږي لرگین پلونه ماتیري د اوسبني پتلی خپل توازن له لاسه ور کوي او لوی کاني بیخایه کیږي او ځنی وخت شیان پورته غورځي او پایپ لاینونه ویجاړیږي.

سوال: زلزي په کومو سیمو کې ډیرې لیدل کیږي؟

ځواب: زلزي په روسوبي سیمو کې ډیرې لیدل کیږي.

د هېواد زلزه لرونکي سیمي

سوال: د افغانستان هېواد زلزي لرونکي سیمي کومې دي؟

ځواب: د افغانستان د هېواد زلزي لرونکي شمال ختیځ سیمي دي.

سوال: په افغانستان کې زلزه لرونکي خوزي په څو برخو ویشل شوي دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: په څلور ډوله دي چې عبارت دي له د کلکو زلزو حوزه، د منځني زلزو حوزه، د خفیفو زلزو حوزه، او هغه حوزه چې زلزي نه لري یا یې زیان لږ [کم] وي.

سوال: د کنړ او نورستان ولایتونه د زلزو په کومه حوزه کې دي؟

ځواب: د کلکو زلزو په حوزه کې دي.

سوال: فراه ولایت د زلزو په کومه حوزه کې دی؟

ځواب: هغه حوزه چې زلزي نه لري او که لری یې نوزیان یې ډیر کم دی.

سیلاوونه

سوال: سیلاو څنگه منځ ته راځي؟

ځواب: سیلاو د اوبو هغه ناڅاپي راتگ دی چې له غرنیو خوړونو څخه راوځي .

سوال: د سیلاونو درې زیانونه ولیکئ؟

ځواب: د سیند غاړې وړي، کلیوالي او بناري کورونه نروي، د انسانان او ژوي له خانه سره وړي.

سوال: کومه دره یو سیلاو او په څوم کال کې په یو سپیره ډاک بدله کړه؟

ځواب: د کوهدامن په گلدره په [۱۳۲۰ هـ ش] کال کې په یوه سپیره ډاک بدله کړه.

سوال: په [۲۰۰۵] م کال کې د سونامي سیلاو سمندري څپو د اسيا په جنوب کې څومره خلک یې ووژل شمیر یې

ولیکئ؟

خواب: په [۲۰۰۵] م کال کې د سونامي سيلو سمندري څپو د اسيا په جنوب کې سل زره خلک ووژل.

سوال: سيلونه په څو ډوله دي نومونه يې وايکئ؟

خواب: په څلور ډوله دي چې عبارت دي له آوار سيلو، د سيندونو سيلو، سونامي ساحي سيلوونه، هغه سيلوونه چې د کنگلو د ماتيدو له امله راځي.

سوال: غرني سيلوونه د څه شي په نتيجه کې مينځته راځي؟

خواب: د کنگلونو د ماتيدو په نتيجه کې مينځ ته راځي.

د سيلو زيان او د هغه مخنيوی

سوال: له سيلو څخه پيدا شوي خطرونه په څو ډوله دي نومونه يې وليکئ؟

خواب: په دوه ډوله دي چې عبارت دي له اول سيده [مستقيم] خطرونه دويم ناسيده [غير مستقيم] خطرونه دي.

سوال: سيده [مستقيم] خطرونو يو څو لاملونه وليکئ؟

خواب: په دې ډوله خطر کې کرنيزې ځمکې ويجاړيږي، کورونه او بڼونه له مينځه ځي.

سوال: ناسيده [غير مستقيم] خطرونو يو څو لاملونه وليکئ؟

خواب: په تک را تک کې خنډ او خنډراولي او خلکو ته ويره پيدا کوي، د پلورونکو کار له ستونځو سره مخامخ کوي.

سوال: د سيلو مخه بايد د چه له خوا ونيول شي؟

خواب: د سيلو مخه بايد خلکو او حکومت له خوا ونيول شي.

سوال: د سيلو د خطر په وړاندې بايد څه وکړو؟

خواب: د سيلو د خطر په وړاندې بايد ټول چمتو اوسي او د هغه زيانونه راکم کړي او د ويجاړولو مخنيوي وشي.

سوال: هغه ودانې چې د سيلوونو په مخه کې دي هغه بايد څنگه وي؟

خواب: هغه ودانې بايد چې ډير کک او له معياري موادو څخه جوړ شوي وي.

اور غور څوونکي [آتشفشان]

سوال: اورغور څوونکي تعريف کړئ؟

خواب: د ځمکې دننه طبقي [مگما] د اورينو مدارو پورته خواته راتلل دي چې د ډيرې لوړې تودوخې فشار کيمياوي

تغاملاتو او فزيکي بدلونونو له امله ځمکې څخه راوځي او د ځمکې پر مخ بدلونراولي.

سوال: په لاتيني ژبه کې اور غور خونکي ته څه وايي؟

ځواب: ولکانو يا ولکان ورته وويل کيږي.

سوال: لاوا څه ته وايي تعريف يې کړئ؟

ځواب: هغه مواد چې د اور غور خونکو په نتيجه د [۷۰۰] څخه تر [۱۲۰۰] سانتي گرد کې ويلي شي د لاوا په نامه ياديږي يا لاوا وايي.

سوال: د لاوا رنگ څه ډول دی؟

ځواب: سپين يا سور يا نارنجي دی.

سوال: کومې سيمي ډير آتشفشان لري نومونه يې وليکئ؟

ځواب: د ارام سمند غاړه ، کمچتکا، هاويياو د امريکي لويديځې غاړې دي.

سوال: د آيسلنډ اور غور خونکي په څوم کال کې دوه ځلي فعاله شو؟

ځواب: په [۲۱۰] کال کې دوه ځلي فعاله شو.

په هيواد کې پخوانی اور غورخونکي سيمي [حوزې]

سوال: د اور غور خونکو دوه نښې وليکئ؟

ځواب: په مخروطي بڼه غونډی او تودو اوبوچيني

سوال: د گود زري ولاړې اوبه چيرته دي؟

ځواب: د چکاهي غرونو په شمال کې چې دا غرونه د اور غورخونکو په پايله کې مينخته راځي.

سوال: د شفا چينه په کوم ولايت کې ده؟

ځواب: په مزار شريف کې ده.

سوال: په مزار شريف کې د چشمه شفا چينه چې د اور غورخونکو په نتيجه کې راغلي اوبه يې څه ډول رنگ لري؟

ځواب: اوبه يې ژير رنگ لرونکي دي.

سوال: د گل کوه جوړښت څه ډول دی؟

ځواب: يوه منظمه مخروطي غونډی ده چې د اور غور خونکو په پايله کې مينخته راغلي ده.

د نړی د پيدا کيدو په هکله نظريات

سوال: دنړی د پیداکیدو په هکله اسلام څه نظر ورکړ؟

ځواب: [ثم استوا الي السماء وهي دخان] ژباړه: [نو وگورئ د آسمان لوري ته کله چې آسمانونه له لوگي څخه ډک وو].

سوال: د اوسنيو معاصرو پوهانو نومونه وليکئ چې د نړی د پیدا کیدو په هکله يې نظريې ورکړې دي؟

ځواب: کانت جرمني نامتو فیلسوف دی، لاپلاس د فرانسې نامتو ریاضي پوه دی، لا کيپر امریکایي پوه دی.

سوال: جرمني نامتو علم او فیلسوف کانت په څوم کال کې د کایناتو د پیدایښت په هکله نظر ورکړ؟

ځواب: [۱۷۵۵] میلادي کال کې نظر ورکړ.

سوال: فرانسوي نامتو عالم او ریاضي پوه لا پلاس په څوم کال کې د شمسي نظام د پیل په هکله نظر ورکړ؟

ځواب: په [۱۷۹۶] میلادي کال کې يې نظر ورکړ.

سوال: د تایدل نظریه څه وه لکه معلومات يې وليکئ؟

ځواب: د تایدل له نظر سره سم لمر په کایناتو کې لکه د یوې سړې لمبې یا روښانه ډیوی په شان و یو بل آسماني غونډاری چې ډیر غټ و د لمر له څنګه په یوه لري واټن تېر شو.

سوال: د لاکيپر نظریه څه ډول وه لکه معلومات يې وليکئ؟

ځواب: امریکایي پوه لاکيپر په دې عقیده و چې په فضا کې یو شمېر آسماني تيزي او هغه ستوري چې په لمریز نظام کې دي د همدغو تيزو له یوځای کیدو څخه جوړ شوي دي.

کهکشان : لمریز نظام

سوال: د کهکشان د نیبولا مخوری گرخیدل کوم ډول بڼه لري؟

ځواب: بیصوي او فخر ډول بڼه لري.

سوال: په کایناتو کې تراوسه کوم ډول کهکشانونه کشف شوي دي؟

ځواب: پیولا، اندرو میدا، دری گونی، او قنطورس کهکشانونه کشف شوي دي.

سوال: د شیدو لار [پیولار] کهکشان اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: لس زره نوري کاله دي.

سوال: د شیدو لار [پیولار] کهکشان پیروالی څومره دی؟

ځواب: [۱۰۰] زره نوري کلونه دی.

سوال: د لمر رڼا په څومره وخت کې ځمکې ته رارسېږي؟

ځواب: په اتو دقیقو کې او اوولس سانډو کې [۱۷ : ۸]

سوال: د کهکشان د شيرې لري په ترڅ کې څومره ستوري او ثرايت شته؟

ځواب: د دوه سوه ميلونو څخه زيات چې يو شمير يې له لمر څخه هم لوي دي.

سوال: کومې منظومې د لمر پرتله لويې دي؟

ځواب: بيتل گوس چې د لمر څخه [۶۰۰] ځله غټ دي، ډبران چې د لمر څخه [۲۰] ځله غټ دي.

سوال: لمريزه منظومه څومره وخت کې د شيرې لار [پيولار] کهکشان په شاخوا باندې يو ځل راڅرخيږي؟

ځواب: په [۲۰۰] ميلونو کلونو کې .

سوال: د شيرې لار [پيولار] کهکشان په شنه آسمان کې د شپې لخوا کوم ډول رنگ لري؟

ځواب: روښانه سپين ډول رنگ لري.

سوال: اندروميد کهکشان د ځمکې څخه څومره لري دی؟

ځواب: [۲۰۰] ميلونه نوري کلونه لري دی.

سوال: اندروميد کهکشان کوم ډول دی او هغه کې څومره ستوري شتون لري؟

ځواب: يو خلقوي کهکشان دی او په هغه کې سلگونه ميليار ده ستوري شتون لري.

سوال: تری انگلوم [دری گونی] کهکشان د شيرې لار [پيولار] کهکشان په پرتله څومره کوچنی دی؟

ځواب : څلور ځله کوچنی دی.

سوال: قنطورس [اس سر] کهکشان واضع کړی؟

ځواب: دا د سړې وريځې يو کهکشان دی چې د گرځيدو په حال کې دی او په هغه کې د ستورو جوړيدو امکان شته.

سوال: شمسي نظام تعريف کړی او نومونه يې وليکئ؟

ځواب: دشمسي منظومې ټولې سياري او نور اجرام دي چې نهه اصلي سياري لري چې عبارت دي له عطارد، زهره،

ځمکه ، مريخ مشتري، زحل، اورانوس، پنتون، او پلوتو دي.

سوال: شمسي نظام څو سياري او څوسپوړمې لري؟

ځواب: نهه سياري او [۱۶۵] سپوړمې لري.

د لمریز نظام ستوري

سوال: لمر ته تر ټولو نژدې سیاره کومه یوه ده؟

ځواب: عطارد سیاره ده.

سوال: د عطارد سیاره په کومو وختونو کې بڼه لیدل کېږي؟

ځواب: په سهار کې او ماښام کې بڼه لیدل کېږي.

سوال: د عطارد د تودوخې درجه څومره ده؟

ځواب: د عطارد د تودوخې درجه [۴۲۷] سانتي گراد ده.

سوال: کومې سیارې سپوږمکي نه لري؟

ځواب: عطارد او زهره سپوږمکي سیارې نه لري.

سوال: کومه سپوږمکي اتموسفیر نه لري؟

ځواب: عطارد سپوږمکي یې نه لري.

سوال: کومه سپوږمکي د ځمکې په اندازه ده؟

ځواب: زهره سپوږمکي ده.

سوال: کومې سپوږمکي ته چې موږ وگورو یو روڼ غونډاری بڼکاري؟

ځواب: زهره سپوږمکي ته چې وگورو نو روڼ غونډاری بڼکاري.

سوال: کومې سپوږمکي اتموسفیر د وریځو څخه جوړ شوی دی؟

ځواب: زهره سپوږمکي اتموسفیر د وریځو څخه جوړ شوی دی.

سوال: زهره سپوږمکي د تودوخې درجه څومره ده؟

ځواب: [۴۶۵] سانتي گراد ده.

سوال: د ځمکې یو څه طبقات ولیکئ؟

ځواب: سیال، سیمه، مننل، او د ځمکې د ننه هسته [منځکه]

سوال: مریخ سپوږمکي کوم ډول رنګ لري؟

ځواب: مریخ سپوږمکي سور او سور رنګ لري.

سوال: د مریخ د منځني تودوخي درجه څومره ده؟

ځواب: منفي [۵۵] درجي ده.

سوال: مشتري ستوري کوم دی؟

ځواب: د شمسي منظومي يو ډير غټ او په آسمان کي ځليدونکی څلورم ستوري دی.

سوال: د مشتري ستوري د ځليدو يو دليل وليکئ؟

ځواب: هغه ډير لويوالي لري نو ځکه ځليږي.

سوال: د مشتري ستوري مخ له څه شي څخه جوړ دی؟

ځواب: د اورينو ويلي شويو گازونو [هايروجن او هيليوم] څخه جوړ دی.

سوال: د مشتري ستوري منځني تودوخه څو درجي ده؟

ځواب: [۲۰۰۰۰] شل زره درجي ده.

سوال: کومه سياره دلمريز نظام يوه بنکلي سياره ده؟

ځواب: زحل سياره ده.

سوال: د زحل سياري د مخ يځني څو سانتي گراد درجي ده؟

ځواب: منفي [۱۸۰] درجي ده.

سوال: د لمر نظام دريمه سياره کومه ده نوم يي وليکئ؟

ځواب: اور انوس سياره ده.

سوال: د اورانوس سياره له څه شي څخه جوړه شوي ده؟

ځواب: د هايروجن او هيليوم او ميتان له گازونوڅخه جوړه شوي ده.

سوال: د اورانوس سياري د مخ يځني څومره ده؟

ځواب: منفي [۲۱۰] درجي ده.

سوال: د لمریز نظام وروستی گاز لرونکی سیاره کومه یوه ده؟

ځواب: د نپتون سیاره ده.

سوال: د نپتون سیاره مخ کوم ډول رنگ لري؟

خواب: شین رنگ لري.

سوال: د کومه سیاره کې تیرې دي؟

خواب: پلوتو سیاره کې تیرې دي.

د ځمکې جوړښت

سوال: د ځمکې کره د خپل جوړښت له مخې کوم ډول بڼه لري؟

خواب: Geoid بڼه لري.

سوال: لیتوسفیر څه ته وايي؟

خواب: د ځمکې هغه طبقه ده چې د ځمکې قشر او منتل په کې راځي. د سلیکان مگنیزیم المونیم او اکسیجن له مرکباتو څخه جوړه شوي ده.

سوال: بهرانی پوښ د کومو طبقو څخه جوړه او د مگما څومره برخه یې نیولې ده؟

خواب: د سیال او سیمه له طبقو څخه جوړه او [۴۰] څخه تر [۸] کیلومتره پورې یې د مگما طبقه نیولې ده.

سوال: د سیال طبقه د کومو عناصرو څخه جوړه ده او کوم ډول تیرې په کې شاملې دي؟

خواب: د سیلو سیم او المونیم څخه جوړه شوي ده او گرانیت تیرې لري.

سوال: سیمه طبقه څه ته وايي؟

خواب: د ځمکې دویم پوښ یا قشر بله طبقه سیمه بلل کېږي.

سوال: سیمه طبقه د کومو مرکباتو څخه جوړه شوي ده.

خواب: سیلوسیم او مگنیزیم له مرکباتو څخه جوړه شوي ده.

سوال: د سیمه طبقې د زلزلې د څپو چټکوالی څومره او تیرې یې څه ډول رنگ لري؟

خواب: څلور میله په یوه ثاتیه کې او د تیرو رنگ یې تیاره او تور دی.

سوال: د مگما طبقه څومره پریروالی څومره دی؟

خواب: [۲۸۹۵] کیلومتره دی.

سوال: د مگما طبقې مهم مرکبات کوم دي؟

خواب: اوسپنه، مگنیزیم، او سلیکیت دی.

سوال: د ځمکې هسته د څو طبقو لرونکې ده نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: د دوو طبقو لرونکې ده بهرنی او د نننی هستې په نوم یادېږي.

سوال: د بهرنی هسته څومره پریروالی لري او مرکبات یې کوم دي؟

ځواب: [۲۲۲۰] کیلومتره پریروالی لري او مرکبات یې نکل او اوسپنه دي.

سوال: د دنننی هسته څومره پریروالی لري او مرکبات یې کوم دي؟

ځواب: [۱۲۵۵] کیلومتره پریروالی دی او مرکبات یې اوسپنه او نکل دی.

سوال: د ځمکې د مخ مساخت څومره دی؟

ځواب: [۵۱۰،۱۰۰،۰۰۰] میلیون کیلومتره مربع ده.

سوال: سمرونو څومره ساخه نیولې ده؟

ځواب: په سلو کې [۷۱] فیصده ساخه نیولې ده.

سوال: آرام سمندر [بحرالکاهل] څومره ساخه نیولې ده؟

ځواب: [۱۸۰] میلیونه مربع کیلو متره نیولې ده.

سوال: د هند سمندر څومره برخه نیولې ده؟

ځواب: [۷۵] میلیون مربع کیلو متره نیولې ده.

د نړۍ نامتو سیندونه

سوال: د اسیا ځینې نامتو سیندونو نومونه ولیکئ؟

ځواب: آمو [جیحون] سیر دریا [سیحون] هوانگهو، د جله، فرات، اوب اولینا دي.

سوال: د اروپا مهمو سیندونو نومونه ولیکئ؟

ځواب: دانیوب، راین، والگا، سین، لوار، د نیپر، د نیستر، تاز، وستولا، گوادیانا، پو، رون او گارون، دي.

سوال: د افریقایې د لویې وچې نامتو سیندونو نومونه ولیکئ؟

ځواب: نیل او کانگو او نایجیر دي.

سوال: د افریقایې تر ټولو اوږد سیند کوم دی؟

ځواب: د نیل سیند دی.

سوال: د نیل سیند په څومره واټن او په کوم سمندرګي کې تویبیري؟

ځواب: په [۶۶۵۰] کیلو متره واټن او په مدیترانې سمندرګي کې تویبیري.

سوال: د نیل سیند څه ارزښت لري؟

ځواب: دغه سیند ډیر مهم کرنیز او اقتصادي او ترانسپورتي ارزښت لري.

سوال: د نیل سیند څو مرسیلان څو دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: یو یې سپین نیل او بل یې شین نیل دی.

د ځمکې د وچو لوړې ژورې

سوال: د الپ سیستم تشریح کړئ؟

ځواب: د الپونه د سینوزوییک دورې د لومړنیو وختونو د ارګانیکو څرکتونو زیږنده دي چې د ځمکې د کرې د پاتې لړۍ پرتله ځوان دي.

سوال: د الپ سیستم په څو ګروپونو ویشل شوی دی؟

ځواب: په دوه ګروپونو ویشل شوی دی.

سوال: ماتي سيمي کومې دي؟

ځواب: ماتي سيمي د ځمکې د مخ هغه برخوته ويل کيږي چې څه ناڅه په وچه يا د سمندرونو د ننه تر اوبو لاندې وي.

د سپوږمۍ او د هغې عمومي ځانګړتياوې: خسوف او کسوف

سوال: په څوم کال کې او چا ولیدل چې د سپوږمکۍ پرمخ زیات شمیر غرونه او لوړې ژورې شته .

ځواب: په [۱۶۰۹] م کال کې ګالیله ولیدل چې د سپوږمکۍ پرمخ زیات شمیر غرونه او لوړې ژورې شته.

سوال: د ځمکې د جاذبې قوه د سپوږمکۍ په پرتله څومره ده؟

ځواب: د سپوږمکۍ د جاذبې قوه د ځمکې په پرتله شپږځله کمه ده.

سوال: کوم فضاګرځیدونکی د سپوږمۍ پر مخ کوز شول؟

ځواب: نیل آرم سترانګ او ادوین الدرین د سپوږمکۍ پر مخ کوز شول.

سوال: د ځمکې او سپوږمۍ واټن څومره دی؟

ځواب: [۳۸۲۱۸۰] کیلو متره دی.

سوال: سپوږمې انتقالې حرکت په څومره وخت کې ترسره کېږي؟

ځواب: په [۲۹] ورځو او [۱۲] ساعتونو او [۲۴] دقیقو کې تر سره کېږي.

سوال: کسوف څه ته وايي؟

ځواب: که چیرې سپوږمې د لمر او ځمکې تر مینځ راشي او درې واړه په یوه کرښه کې واقع شي دا وخت که د سپوږمې سیوری په ځمکه ولوېږي کسوف [لمر نیول] پېښېږي.

سوال: خسوف څه ته وايي؟

ځواب: که چیرې ځمکه د سپوږمې او لمر تر مینځ په یوه کرښه کې راشي په دغه وخت کې د ځمکې سیوری په سپوږمې لوېږي نو خسوف پېښېږي.

د ځمکې د گرځیدلو ډولونه

سوال: ځمکه څو ډوله حرکتونه کوي؟

ځواب: ځمکه پنځه ډوله حرکتونه لري چې عبارت دي له وضعي حرکت، انتقالې حرکت، نوساني حرکت، د ویګادستوري خوا ته حرکت، یوه نا څرګنده لوري ته د سحابي کهکشان سره یو ځای د ځمکې حرکت.

سوال: شپه او ورځ د ځمکې کوم حرکت نه مینځته راځي؟

ځواب: د وضعي حرکت په پایله کې مینځته راځي.

سوال: د ځمکې د مدار اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: [۹۳۱] میلیون کیلو متره دی.

سوال: په یوه ثانیه کې د ځمکې مدار څومره بنودل شوی دی؟

ځواب: [۳۰] کیلو متره بنودل شوی دی.

سوال: د لمر او د ځمکې تر مینځ واټن څومره دی؟

ځواب: [۱۴۹] میلیون کیلومتره دی.

سوال: لمریز انقلاب څه ته وايي؟

ځواب: کله چې ځمکه د بیضوي مدار یوه قطر [اوج یا حضيض] ته ورسېږي شمسي انقلاب بلل کېږي.

سوال: اوږي شمسي انقلاب او د ژمي شمسي انقلاب دواړه د ځمکې څه شي ته ارزښت لري؟

ځواب: دواړه یې د ځمکې کرې ته ارزښت لري.

سوال: شمالي نيمه کره په کوم وخت کې لمر ته مخامخ وي؟

ځواب: په اوړي کې ورته مخامخ وي.

سوال: شمالي نيمې کرې ته په ژمې کې د لمر وړانگې څه ډول رسېږي.

ځواب: په ژمې کې د لمر وړانگې مايله ورته رسېږي.

سوال: ځمکه د څه شي په شاوخوا چورليږي؟

ځواب: ځمکه هم د نورو سيارو په شان د لمر پر شاوخوا چورليږي.

سوال: طبيعي او جغرافياوي پيښې د ځمکې څو ډوله حرکتونو څخه را مينځته کيږي؟

ځواب: له دوه ډوله حرکتونه څخه رامينځته کيږي.

طول البلد او عرض البلد کرښې

سوال: د طول البلد د پيل ټکط کوم دی؟

ځواب: د گر نيوچ کرښه چې لندن له ښار څخه تيرېږي د طول لبلد د پيل ټکط دی.

سوال: د طول البلد د ديرو شمير څومره دی؟

ځواب: [۳۶۰] درجې دی

سوال: طول البلد څه ته وايي؟

ځواب: هغه نيمې دايرې دي چې له شمالي قطب څخه پيل د سويل قطب پورې رسېږي او استوا کرښه باندې عمود دي.

سوال: د عرض البلد ټولې دايرې يوبل سره څنگه دي؟

ځواب: د عرض البلد ټولې دايرې يو بل سره موازي دي.

اقلیم څه دی؟

سوال: اقليم تعريف کړئ؟

ځواب: اقليم يوه لاتيني کلمه ده چې له [klima] څخه اخيستل شوې او د ميلان معنا لري.

سوال: ميلان په مستوي مدار باندې څودرجي زاويه جوړه وي؟

ځواب: _____ ۱/۲ درجې زاويه جوړه وي.

سوال: د اقليم عناصر کوم دي نومونه يې وليکئ؟

خواب: تودوخه ، هوا فشار، د بادونو لگېدل، لنډ بل او وربنت.

سوال: تودوخه په ثانيه کي څمکي ته څومره راځي؟

خواب: [۱۲۶] ترليونه هسپاوره

سوال: د لمر رڼا گرنديتوب په يوه ثانيه کي څومره دی؟

خواب: [۳۰۰۰۰۰] كيلومتره دی.

سوال: لمر تودوخه په تروپوسفير او لورو غرنيو سيمو کي له لوروالي سره کوم راريکه لري؟

خواب: سرچپه اړيکه لري.

سوال: تودوخه په کوم وخت کي توپير مومي؟

خواب: تودوخه په يوه شپه ورځ کي د مياشتي او کال په اوږدو کي توپير مومي.

د بادونو لگېدل

سوال: هغه بادونه چي د ځمکي پرمخ را لگيږي په اقليم باندي کومه اغيزه لري؟

خواب: په اقليم باندي د پام وړ اغيزه لري .

سوال: د فشار دمرکزونو په پام کي نيولو سره د بادونو جريان په ډوله دی؟

خواب: په دري ډوله دی.

سوال: د لویدیځ بادونه د شمالي نيمې کرې په څو درجو کي لگيږي؟

خواب: [۳۰] او [۶۰] درجو ترمينځ عرض البلدونو کي لگيږي.

سوال: باران څاڅکي ږلی او واوره د څه شي په واسطه ځمکي ته را بنکته کيږي؟

خواب: د تروپوسفير له بېلابېلو لورو برخو څخه د جاذبي د قوې په واسطه ځمکي ته را بنکته کيږي.

سوال: اتموسفير د اوبو بېراس اندازې ته څه شی ويل کيږي؟

خواب: [Humidity] يا رطوبت يا لنډه بل ويل کيږي.

سوال: غرني اوربنتونه د څه شي په نوم ياديږي؟

خواب: [Oro graphic] په نامه ياديږي.

سوال: د گاز بېراس څه وخت رامینځته کيږي يو لامل يې وليکئ؟

ځواب: د گازبراس هغه وخت رامینځته کیږي چې د اشباع او اوربنت عمل تر سره نه شي .

سوال: جبهه یې اوربنتونه دغه ډول اوربنتونه دیوې سیمې د څه شي له امله رامینځ ته کیږي؟

ځواب: د یوې سیمې تیت او لوړ فشار د بدلون له امله رامینځ ته کیږي.

د اقلیم اغیزمن علتونه

سوال: په څومه پیرۍ کې د نړۍ په اقلیم کې یو څه بدلون رامینځ ته شو؟

ځواب: د شلمې پیرۍ په پای کې او د یو ویشتمې پیرۍ په پیل کې رامینځ شو.

سوال: د اقلیم پیژندنې پوهانو په اقلیم باندې اغیزمن لاملونه کوم بڼکاره کړ؟

ځواب: اول: د اقلیم نسبتیز توکي دویم د اقلیم اغیزمن عوامل دي.

سوال: څو فکتورونه د سیمې په هوا او اوبو باندې په سیده توګه اغیزه کوي؟

ځواب: څلور فکتورونه دي.

سوال: په غرنیو لوړو سیمو کې په هر سل متره لوړوالي سره د تودوخې سانتي ګرد درجه څومره کیږي او لامل یې

ولیکئ؟

ځواب: یوه درجه را کمېږي او د غرنیو کنګلونو لامل کیږي.

سوال: د یوې سیمې په محلي اوربنتونه باندې کومې څپې اغیزه لري؟

ځواب: سړې او تودې څپې .

سوال: گلخانه یې گازونه کوم دي؟

ځواب: نیتروس اوکساید ، میتان، کلورو فلوروکاربن.

د اقلیم ډولونه

سوال: یو ملي بار مساوي کیږي دڅوسره؟

ځواب: یو ملي بار مساوي دی د سیمابو [۲۹] انچ د سیمابو له لوړوالی سره.

سوال: معتدل اقلیم په څو برخو ویشل شوی دی؟

ځواب: په پنځه ډوله دی.

سوال: نیمه استوایي لنډه بل لرونکی اقلیم اوړی او ژمی لري؟

ځواب: لنده بل لرونکی اوړی او معتدل ژمی لري.

سوال: د لویدیځو غاړو اقلیم اوړی څه ډول دی او اوربنت اندازه یې څوره ده؟

ځواب: اوړی یې وچ دی او د اوربنت اندازه یې لږه ده.

سوال: مدیترانه یې اقلیم څه ډول اوړی او ژمی لري؟

ځواب: وچ اوړی لري او معتدل او لنده بل لرونکی ژمی لري.

سوال: د قطبي سوړ اقلیم او غرنی لوړې سیمې کوم اقلیمونه لري؟

ځواب: نیمه قطبي وچ اقلیم، نیمه قطبي سمندري او لنده بل لرونکی اقلیم تندرا اقلیم د کنګل لرونکي سیمو اقلیم او د غرنیو لوړو سیمو اقلیم.

سوال: نیمه قطبي وچ اقلیم کې ولی هوا ډیره سړه وي لامل یې ولیکئ؟

ځواب: په ژمي کې چې کله د لمر وړنګې له قطب ډایري سره مماس تیریري په ټول شمالي او نیمه قطبي سیمه کې هوا سړه وي.

سوال: د تندرسي اقلیمي ساخه د څو درجو تر مینځ واقع ده؟

ځواب: د ۶۶° درجو عرض البلد او د قطب د ډایري ۷۵° درجو تر مینځ واقع دی.

سوال: د نړۍ لوی کنګلونه په څو ډوله دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: گرینلند کنګل او نارتکتیکا کنګل او شمالي کنګل دی.

سوال: خودباران او واورې اوربنت لوړولي سره څه اړیکه لري؟

ځواب: سیده په سیده اړیکه لري.

سوال: په غرنیو سیمو کې د اوربنت اندازه څومره ده؟

ځواب: [۱۸۰۰] او [۳۰۰۰] ملي مترو څخه زیاته ده.

د اتموسفیر طبقي

سوال: تروپوسفیر طبقه د ځمکې له مخ څخه څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د [۸] څخه تر [۱۲] کیلو مترو پورې لوړوالی لري.

سوال: د سترې اوسپنې طبقه څومره لوړوالی لري؟

خواب: د [۱۲] څخه تر [۴۵] كيلومتره و پورې لوړوالی لري.

سوال: میزوسفیر طبقه څومره لوړوالی لري؟

خواب: د [۴۵] كيلو مترو څخه [۸۰] كيلو مترو پورې لوړوالی لري.

سوال: اکزوسفیر طبقه څومره پيړوالی لري؟

خواب: [۱۳۰۰۰] كيلو متره پورې پيړوالی لري.

سوال: د ایونوسفیر طبقه له څه شي څخه جوړه شوی ده؟

خواب: د هایدروجن له آیونونو څخه جوړ شوی دی.

د ځمکې اتموسفیر: په اقلیم کې د اتموسفیر ارزښت

سوال: د ځمکې اتموسفیر څه ته وايي؟

خواب: اتموسفیر یو گاز لرونکی کره ده چې د ځمکې د کرې شاوخوا یې نیولی ده.

سوال: بایوسفیر کومې طبقې ته وايي؟

خواب: د ځمکې په بهرني قشر کې ژوندي موجودات ونې اړ بوتي شته چې دغې طبقې ته بایوسفیر طبقه وايي.

سوال: د سمندر په کچه کې د هوا فشار څومره دی؟

خواب: [۷۶۰] ميلي متره دی.

سوال: د اقلیم په اړه د اتموسفیر شتوالی د څه شي لامل کیږي؟

خواب: د بادونو د لگیدو لامل کیږي.

سوال: کومه طبقه د انسان ژوند ژغوري؟

خواب: د اوزون طبقه چې د ماورای بنفش له وړانگو څخه مخنیوی کوي د انسانانو ژوند ژغوري.

د هوا پیژندنې او کتنې د سنجولو اسباب: د باد د لگیدو څرنگوالی

سوال: تودوخې د معلومولو لپاره کوم وسایل شته یو څو یې ولیکئ؟

خواب: سیمایي ترمامیتر/ الکترونیکی او برېښنايي تودوخه سنجوونکي دي.

سوال: د لمر د څرگندیدو آله د لمر څه شی بڼکاره کوي؟

خواب: د لمر د څرگندیدو آله د لمر د وړانگو اندازه بڼکاره کوي.

سوال: د هوا فشار په کومه آله ثبت کیږي؟

ځواب: په بارو گراف آله باندې ثبت کیږي.

سوال: بادونه د څه شي له امله رامینځته کیږي؟

ځواب: د بادونو د تیت او لوړفشار د مرکزونو د توپیر له امله رامینځته کیږي.

سوال: په سمندر او وچه کې بادونه په څو ډوله دي د دوو نومونه ولیکئ؟

ځواب: په پنځه ډوله دي چې عبارت دي له منطوقی بادونه ، تجارتي بادونه.

سوال: منطوقی بادونه کوم دي او اصلي لامل یې کوم دی؟

ځواب: هغه بادونه دي چې په کوچني ساحه کې په منطوقی بڼه را لکیري. د هغو اصلي لامل د تیت او لوړ فشار مرکزونو دي.

سوال: په افغانستان کې کوم ولایت [۱۲۰] ورځني بادونه لري؟

ځواب: هرات ولایت [۱۲۰] ورځني بادونه لري.

سوال: کوم بادونه په لږه اندازه وي خو ګرندیتوب او د وچارولو توان یې ډیر وي؟

ځواب: تیفون او هریکن بادونه لږ اندازه لري او خو د ګرندیتوب او وچارولو توان یې ډیر دی.

سوال: سونامي توپانونه په کوم خای کې پیښیږي؟

ځواب: د سمندرونو منځ کې یا هم د سمندرونو غاړو او سواحلوته نژدې پیښیږي.

سوال: کوم بادونه د استوا له کرښې سره موازي دي او لنډیز یې څه شي دی؟

ځواب: اسوایی متقارب بادونه د استوا له کرښې سره موازي دي او لنډیز یې [I,T,C] دی.

سوال: کوم بادونه د درندو واورو لامل کیږي؟

ځواب: قطبي ختیځ بادونه دي.

سوال: او کوم بادونه د درندو توپانونو لامل کیږي؟

ځواب: لویدځ مسلط بادونه دي.

سوال: د بادونو یو څو ګټي ولیکئ؟

خواب: د اوبو د وارن جریان د اډمن کوي، د ونو او بوټو. او په تيره بيا د خرما [خجورو] ونو ودي ته گټور دی. او د هغه له انرژي څخه استفاده کيږي.

وريځي: د لوړوالي له مخي د اوربنت ډولونه

سوال: وريځي له څه شي څخه جوړيږي؟

خواب: وريځي په هوا کې د اوبو د پراسونو د سره نژدې کيدو له امله جوړيږي.

سوال: وريځي له څه شي څخه هوا ته پورته کيږي؟

خواب: وريځي د لمر وړانگو او پراس کيدو د عملي له امله د سمندرونو، سمندر گيو، ولاړو اوبو، خاورې، او د ونو له پاتو څخه هوا ته پورته کيږي.

سوال: کله چې هوا تودوخه له صفر څخه ټيټه شي نوڅه جوړيږي؟

خواب: پراسونه د کنگل کوچني کرسټونه جوړوي.

سوال: وريځي په څو ډوله دي نومونه يې وليکئ؟

خواب: په څلور ډوله دي چې عبارت دي له د سپرس د بڼو په شکل، سيروکومولوس د کوچني ټوتي بڼکو په شکل، سيروستراتوس د بڼو په شکل، هالوويل و مالي او کيردي په شکل.

سوال: کومولوس وريځي څومره لوړوالی لري؟

خواب: ۵ - ۶ کيلومتره لوړوالی لري.

سوال: کومولوس وريځي کوم وربنت لري؟

خواب: دروند او توپاني وربنت لري.

سوال: کله چې د غرونو لوړوالی ټيټيزي نوڅه شی ورو ورو زياتيږي؟

خواب: تودوخه ورو ورو زياتيږي.

سوال: د لمر وړانگې د څه شي څخه پراسونه پورته کوي؟

خواب: د سمندرونو او سمندرگيو، او ولاړو اوبو له مخي څخه پراسونه پوره کوي.

سوال: د اوبو د پراسونو د پورته کيدو له امله څه شي کميږي؟

خواب: تودوخه کميږي.

سوال: که چيرې توده هوا په غرنيو سيمو کې د سړې هوا له پاسه تيره شي نوڅه کيږي؟

خواب: د تکاتف د عمليې له کبله باران کيږي.

سوال: اوربنت ولې د انسانانو ټولو نورو ژويو او بوټو په ژوند کې ډير زيات ارزښت لري؟

خواب: دا ځکه چې پرته له اوبو ژوند امکان نه لري.

سوال: اوبه کومه ماده ده؟

خواب: اوبه حیاتي ماده ده.

مرتبلی همدرد

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**